

Сучасні проблеми економіки та підприємництва. Випуск 10, 2012

Хваль Ю.А., Ткаченко Т.П.**РАЗВИТИЕ ВЕНЧУРНОГО ФИНАНСИРОВАНИЯ
ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В УКРАИНЕ**

В данной статье исследованы характерные особенности венчурного инвестирования как важного элемента для инновационного роста страны, определены и проанализированы основные проблемы и препятствия для его дальнейшего развития в Украине. На основе этого сформулированы основные условия и требования, которые обеспечат успешное развитие венчурного финансирования и будут способствовать повышению социально-экономического уровня страны в будущем.

Ключевые слова: венчурное финансирование, инвестиции, венчурный капитал, венчурные фонды, инновационное развитие.

Hval Y., Tkachenko T.P.**THE GROWTH OF THE VENTURE FINANCING OF THE INNOVATION
ACTIVITY IN UKRAINE**

There have been given the characteristics of venture investment as an important element for innovative growth, identified and analyzed the major problems and obstacles for its further growth in Ukraine in this article. On this ground the basic conditions and requirements that will ensure a successful development of the venture capital funding and will promote the high socio-economic level of the country in the future have been formulated.

Keywords: venture capital, investment, venture capital, venture capital funds, innovation development.

Чуняк О.В.

студентка ФММ НТУУ «КПІ»

Заборовець О.П.

ст. викладач НТУУ «КПІ»

**СПІЛЬНІ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ФОРМА ЗДІЙСНЕННЯ ІНОЗЕМНИХ
ІНВЕСТИЦІЙ**

У даній статті висвітленні особливості спільної підприємницької діяльності як однієї з форм залучення іноземних інвестицій в Україну, а саме функціонування спільних підприємств. Спільні підприємства є позитивним явищем в економіці будь-якої країни. Вони мають багато переваг у порівнянні з іншими формами іноземного інвестування, так як їхня діяльність заснована на співпраці іноземних та національних капіталів, а також на розподілі прибутків та ризиків між учасниками.

Ключові слова: іноземні інвестиції, спільна підприємницька діяльність, спільні підприємства.

Вступ. В умовах глобалізації та інтеграції економічних процесів в світі, міжнародного поділу праці, важливого значення набуває розвиток спільної підприємницької діяльності, яка застосовується у всіх сферах світового господарства.

Сьогодні гостро постає питання щодо залучення іноземних інвестицій в економіку України з метою підвищення рівня розвитку національного господарства, інтеграції його у світову економічну систему. Однією із законодавчо визначених форм іноземного інвестування є спільна підприємницька діяльність, тобто діяльність заснована на взаємодії українських та іноземних суб'єктів, шляхом поєднання їх капіталів для здійснення виробничої, науково-технічної, торговельної, фінансово-кредитної та інших видів діяльності.

У вітчизняній економічній літературі засади створення та проблеми функціонування спільних підприємств досліджували такі вчені, як В. Александрова, Т. Кизима, Л. Нейкова, Л. Савченко, В. Сухарський, С. Мочерний, Р. Сіржук, Н. Єгорченко, Є. Авдокушин, О. Гупало та ін. В сучасних умовах розвитку національної економіки даний напрямок дослідження є досить актуальним та потребує всеохоплюючого аналізу.

Постановка задачі. Аналіз умов залучення іноземних інвестицій в економіку України та обґрунтування створення спільних підприємств, що є однією з найоптимальніших форм залучення іноземного капіталу.

Результати дослідження. Значення іноземних інвестицій зросло у 80-90-х роках, коли їх почали розглядати як один із засобів інтеграції національної економіки до світового господарства. Під іноземними інвестиціями розуміють вкладання зарубіжних юридичних та фізичних осіб в національну економіку з метою отримання підприємницького прибутку, диверсифікації капіталовкладень, мінімізації ризиків діяльності, збільшення капіталізації материнських компаній, захисту своїх довгострокових політичних та соціальних інтересів.

Іноземні інвестори – це суб'єкти, які провадять інвестиційну діяльність на території країни, резидентами якої вони не є. Відповідно до українського законодавства іноземними інвесторами виступають: юридичні особи, створені відповідно до закордонного законодавства; фізичні особи – іноземці, які не мають постійного місця проживання в Україні і які не обмежені у праві дієздатності; іноземні держави та міжнародні організації.

Кожна зі сторін інвестиційного процесу має свої власні інтереси.

Для країн-донорів інвестиційного капіталу основними факторами інвестиційної активності є: надлишок капіталу у країні та пошук більш високої норми прибутковості на капітал; потреба у нових ринках збуту; необхідність досягнення максимальної ефективності на всіх стадіях виробництва та можливість економії на масштабі; можливості обійти тарифні

та нетарифні бар'єри в торгівлі; жорстке податкове та конкурентне законодавство деяких країн, екологічні стандарти, високі витрати на заробітну плату;

А для країни-реципієнта необхідність залучення іноземного капіталу обумовлюється такими чинниками: обмеженість власних інвестиційних ресурсів або низька інвестиційна активність власних інвесторів; необхідність залучення разом з інвестиціями нової техніки та технології, передового управлінського досвіду; бажання створити конкурентоспроможну економіку та освоїти нові ринки; потреби у модернізації соціальної структури суспільства, пошуку нових робочих місць.

Відповідно до ЗУ «Про режим іноземного інвестування» іноземні інвестиції здійснюються у таких формах:

- 1) часткової участі у підприємствах, що створюються спільно з українськими юридичними і фізичними особами;
- 2) створення підприємств, що повністю належать іноземним інвесторам, філій та інших відокремлених підрозділів іноземних юридичних осіб або придбання у власність діючих підприємств повністю;
- 3) придбання не забороненого законами України нерухомого чи рухомого майна шляхом прямого одержання майна та майнових комплексів або у вигляді акцій, облігацій та інших цінних паперів;
- 4) придбання самотійно або за участю українських юридичних або фізичних осіб прав на користування використання природних ресурсів в Україні;
- 5) придбання інших майнових прав;
- 6) господарської діяльності на основі угод про розподіл продукції;
- 7) в інших формах, які не заборонені законами України [4].

У сучасних умовах активно розвивається спільна підприємницька діяльність у вигляді спільних підприємств (СП) або підприємств з іноземними інвестиціями – це підприємства, у статутному фонді яких частка іноземних інвестицій складає не менше, ніж 10 відсотків.

Спільна підприємницька діяльність – діяльність, що базується на співробітництві між суб'єктами господарської діяльності України та іноземними суб'єктами господарської діяльності і на спільному розподілі результатів та ризиків від її здійснення [3]. Спільне підприємництво може здійснюватися у таких формах як: спільне патентування та ліцензування, управління по контракту, пряме 100% інвестування або створення СП.

Основою розвитку спільного підприємництва є раціоналізація виробництва, обігу, збуту товарів та послуг, глобалізація господарських процесів. Завдяки їм створюються економічні передумови для формування соціальних, економічних, організаційних, матеріальних, технічних елементів міжнародних структур, серед яких важливу роль відіграють СП та інші форми спільної діяльності.

Сучасні міжнародні структури здатні здійснити технічний та технологічний прорив, забезпечити високу якість та конкурентоспроможність

продукції на зовнішніх ринках. Зокрема СП можуть перерости у транснаціональні корпорації світового масштабу, що сприятиме значному поглибленню міжнародного поділу праці та її кооперації. Міжнародні форми виробництва у межах СП формуються шляхом об'єднання в єдиному виробничому процесі інтернаціональних факторів – засобів виробництва, робочої сили, капіталу, інформаційних ресурсів, що надасть змогу забезпечити процес відтворення.

СП – це підприємство, яке базується на співробітництві національних та іноземних партнерів, шляхом поєднання їх ресурсів і на спільному розподілі прибутків та ризиків. Між партнерами у процесі створення таких підприємств погоджується розмір капіталу, що інвестується кожною стороною та форми внеску в статутний фонд.

СП – це одна з найоптимальніших форм здійснення комплексної довгострокової взаємодії між українськими та іноземними партнерами. Їх створення сприяє взаємодії співзасновників з метою удосконалення виробничої бази, введення нових технологій, поліпшення якості та конкурентоспроможності продукції з метою отримання економічного та соціального результатів.

СП мають багато переваг у порівнянні з іншими видами спільного підприємництва. Вони забезпечують спільну відповідальність партнерів за ефективність результатів господарської діяльності, довгостроковість угод, зменшують ризик, який розподіляється між партнерами пропорційно їх частці у статутному фонді, також забезпечують комплексність виробництва і є найбільш оптимальною формою проникнення іноземного капіталу в іншу країну.

Крім переваг, СП мають певні недоліки свого функціонування, наприклад, не співпадіння цілей партнерів, наявність відмінностей політичного та соціально-економічного становища партнерів.

Незважаючи на переваги та недоліки СП є позитивним явищем для будь-якої країни, що характеризує вливання інвестицій. Взагалі, їх розвиток включає в себе процес забезпечення привабливого інвестиційного клімату в країні з метою створення певного рівня зацікавленості для всіх учасників інвестиційного процесу, так як являється способом досягнення цілей, що виходять за межі можливостей кожного окремого учасника.

Динаміку прямих іноземних інвестицій показано на рис.1.

Як видно з рис.1. обсяг іноземних інвестицій, вкладених в Україну зростав з кожним роком і на 1.01.2011 склав 44708,0 млн.дол.США, це на 11,6% більше, ніж на початок 2010р.

Інвестиції надійшли зі 125 країн світу. До десятки основних країн-інвесторів входять: Кіпр, Німеччина, Нідерланди, Російська Федерація, Австрія, Франція, Сполучене Королівство, Швеція, Віргінські Острови, Британські, Сполучені Штати Америки. На них припадає більше 82% загального обсягу прямих іноземних інвестицій.

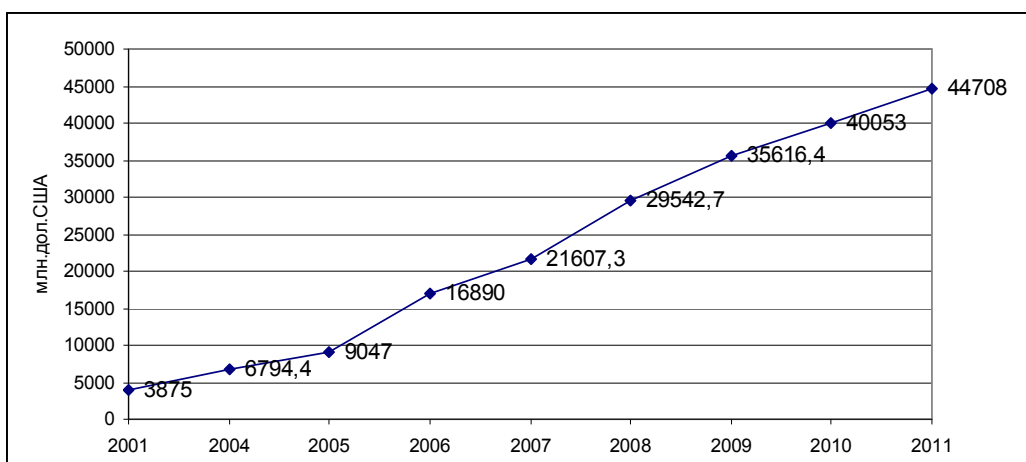

Рис. 1. Динаміка обсягу залучення прямих іноземних інвестицій в Україну протягом 2001–2010 рр. (млн дол. США)

На підприємствах промисловості зосереджено 31,4% загального обсягу прямих інвестицій в Україну, у фінансових установах акумульовано 33,7% прямих інвестицій, на підприємствах торгівлі, ремонту автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку – 10,7%, в організаціях, що здійснюють операції з нерухомим майном, лізингові операції, інжиніринг та надання послуг підприємцям – 10,6% [6].

Спільна підприємницька діяльність в Україні розпочалася у 80-х роках, тобто в часи економічної лібералізації. Після розпаду СРСР кількість СП зменшилась, але з прийняттям ЗУ «Про інвестиційну діяльність» в 1992 році, який передбачав суттєві пільги в оподаткуванні СП, переваги при ліцензуванні та сертифікації, їх кількість зросла і досягала 4-5 тис. у перші роки незалежності. Прийняття даного закону спровокувало значні проблеми, основною з яких була створення СП лише з метою ухилення від податків. Таким чином держава втратила значні кошти і в 1996 році влада прийняла ЗУ «Про режим іноземного інвестування», яким встановлюється національний режим інвестиційної та іншої господарської діяльності для СП.

Динаміку зміни кількості СП в Україні за період з 1997р. по перше півріччя 2011 року представлена на Рис.2.

Таким чином, основною причиною зменшення кількості СП починаючи з 1997 р. є зміни в законодавчій базі, а саме встановлення національного режиму здійснення їх господарської діяльності, тобто скасування пільг в оподаткуванні.

Найбільша кількість СП, на сьогоднішній день, сконцентрована у таких секторах, як: торгівля, ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку, переробна промисловість, операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям, будівництво, діяльність транспорту та зв'язку, діяльність готелів та ресторанів, сільське господарство, мисливство, лісове господарство, надання комунальних та індивідуальних послуг, діяльність у сфері культури та спорту [6].

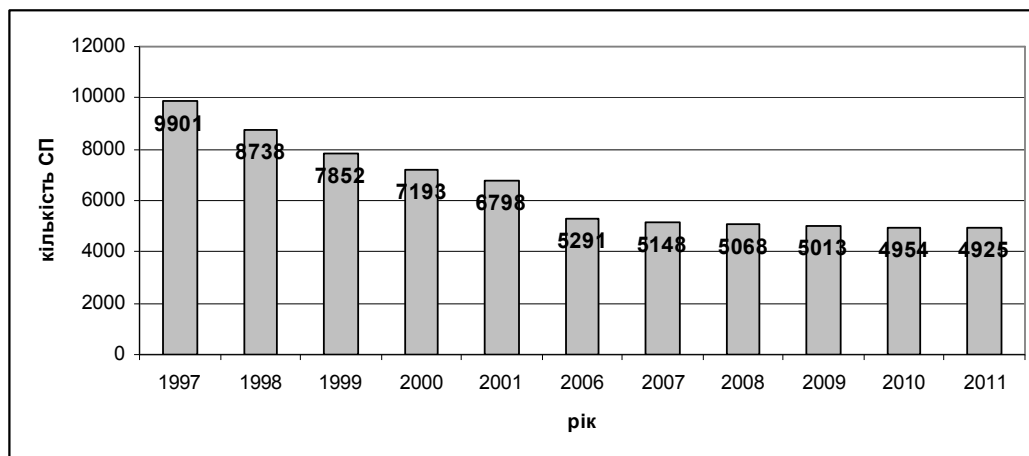

Рис.2. Динаміка зміни кількості спільних підприємств в Україні

Висновок. Спільні підприємства – це один з механізмів залучення іноземних коштів в економіку країни, в результаті чого підвищується рівень національного господарства в цілому та інтеграція країни у світове співтовариство. В результаті, суб'єкти господарювання при створенні СП, отримують синергетичний ефект від взаємодії ресурсів, зусиль та технологічних можливостей з метою досягнення максимальної ефективності від виробничої та інших видів діяльності підприємства.

Перелік посилань

1. Дука А.П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування : Навч. посіб. 2-ге вид. – К. : Каравела, 2008. – 432 с.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>
3. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 № 959-XII
4. Закон України «Про режим іноземного інвестування» від 19.03.96 № 93/96-ВР
5. Кириченко О.А. Інвестування : підручник / О.А.Кириченко, С.А.Єрохін. – К.: Знання, 2009. – 573 с. – (Вища освіта ХХІ століття)
6. Офіційний сайт Державного комітету статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
7. Перепада А.А. Управління інвестиційним процесом. – К.: Лібра, 2002. – 472 с.

Чуняк А.В.

студентка ФММ НТУУ «КПІ»

Заборовец А.П.

ст. преподаватель НТУУ «КПІ»

СОВМЕСТНЫЕ ПРЕДПРИЯТИЯ КАК ФОРМА ОСУЩЕСТВЛЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ

В данной статье освещены особенности совместной предпринимательской деятельности как одной из форм привлечения иностранных инвестиций в Украину, а именно функционирование совместных предприятий. Совместные предприятия являются позитивным явлением в экономике любой страны. Они имеют много преимуществ по

сравнению с другими формами иностранного инвестирования, так как их деятельность основана на сотрудничестве иностранных и национальных капиталов, а также на распределении прибыли и рисков между участниками

Ключевые слова: иностранные инвестиции, совместная предпринимательская деятельность, совместные предприятия.

Chuniak O.V.
student FMM NTYY «KPI»

Zaborovets O.P.
senior professor NTYY «KPI»

JOINT VENTURES AS FORM OF REALIZATION OF FOREIGN INVESTMENTS

In this article illumination of feature of joint entrepreneurial activity as one of forms of bringing in of foreign investments to Ukraine, namely functioning of joint ventures. Joint ventures are the positive phenomenon in the economy of any country. They have many advantages in compared to other forms of the foreign investing, so as their activity is based on the collaboration of foreign and national capitals, and also on distribution of incomes and risks between participants.

Keywords: foreign investments, joint entrepreneurial activity, joint ventures.

Шелехов К.В.
к.т.н., доцент ФММ НТУУ «КПІ»

Тарасенко А. О.
студент ФММ НТУУ «КПІ»

ОСОБЛИВОСТІ ІРО ЯК ІНВЕСТИЦІЙНОГО ІНСТРУМЕНТУ ВИРОБНИЧОГО ПІДПРИЄМСТВА

У статті розглянуто особливості проведення публічного розміщення акцій (ІРО) виробничими підприємствами, законодавчий механізм проведення ІРО в Україні. Особливу увагу приділено дослідженню переваг проведення первинного публічного розміщення акцій в Україні та за її межами. Досліджено стримуючі фактори розвитку ринку ІРО, виявлення яких дозволить підвищити інтерес вітчизняних компаній до розвитку цього напрямку інвестиційної діяльності.

Ключові слова: первинне публічне розміщення акцій, емітенти, інвестиції, капіталізація, транспарентність.